

Отже, на основі проведеного аналізу особливостей функціонування складеного іменного присудка у художньому стилі, можна зробити такі висновки: у художньому стилі складений іменний присудок зі спеціалізованими іменними формами функціонує активно, як найбільш продуктивний тип, що зумовлений настановою цього стилю на максимально точне відображення явищ позамовної діяльності, з одночасним їх оцінюванням. Іменна частина завжди поширена залежними словоформами, що дає змогу докладніше описати факт позамовної дійсності. У діалектних текстах можливе паралельне вживання форм називного й орудного на місці нормативного орудного. Подальший науковий пошук може спрямовуватися на з'ясування валентності складеного іменного присудка, вираженого спеціалізованими іменниковими формами у текстах різних стилів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бевзенко С. П. Українська діалектологія / С. П. Бевзенко. – К. : Вища школа, 1980. – 246 с.
2. Дудик П. С. Стилистика української мови : [навч. посібник] / П. С. Дудик. – К. : Видавничий центр „Академія”, 2005. – 368 с.

The article deals with peculiarities of functioning, structure and semantic of nominal predicate with specialized forms of nominal in art style.

Key words: art style, specialized forms of nominal, copula, homogeneity.

А. В. Шумейкіна

ДЕЯКІ ЯВИЩА СЛОВОТВОРУ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (НА МАТЕРІАЛІ МОВИ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ)

У статті розглядаються словотвірні інновації сучасної української мови кінця ХХ – початку ХХІ ст.

Ключові слова: словотвір, словотворчий формант, словотвірний тип, способи словотвору, новотвори.

Функціонування української мови кінця ХХ – початку ХХІ ст. пов'язане з двома протилежними тенденціями: з одного боку, активна деривація неологізмів на національній мовній основі, а з другого – активізація процесу запозичень як наслідок інтенсивного розвитку різних сфер суспільної діяльності людини та глобалізації суспільства і мови в цілому. Вплив позамовних – суспільно-політичних, соціально-економічних і культурних – чинників позначився на проникненні до лексико-семантичної та словотвірної системи української мови іншомовних, інтернаціональних елементів. Як наслідок, у словотвірній підсистемі української мови відбуваються постійні динамічні зміни та оновлення, що потребують ґрунтовного осмислення та вивчення. **Об'єктом наукового зацікавлення** стали словотвірні інновації, або узуальні та okazіональні новотвори сучасної української мови кінця ХХ – початку ХХІ ст., а також процес появи нових слів; **метою дослідження** є аналіз та опис відповідних явищ на словотвірному рівні. Під новотвором розуміємо нове слово, утворене за певною словотвірною моделлю з власне українських або запозичених морфем у межах української мови.

Серед нових тенденцій словотворення відзначаємо розширення кола твірних основ за рахунок ключових слів доби та появу так званих політичних новотворів, напр.: *кучмізм, путінізація, табачникізація, майданівець, рухівець, БЮТівець, нашоукраїнець, БЮТівський, протимошенківський* та ін. Відбувається активний процес творення слів на базі іншомовних кореневих морфем: *піар – піарити, пропіаритися, самопіар, піарник, піарний, піарівський; продюсер – продюсувати, продюсування, продюсерування, продюсерський, продюсерство; лобі – лобіювати, пролобіювати, лобізм; парк – паркувати, паркінг, парковка, паркування, паркувальник*. Напр.: «У нас відбулася повна **«путінізація»** інформаційного простору» (УМ); **БЮТівські** тиради не обійшлися без «ляпу» (УМ); *Можє, це черговий трюк для самопіару* (УМ); *Спериму Квентін пролобіював Лохан у стрічку свого давнього товариша...* (УМ).

Одна з характерних ознак аналізованого періоду – активне входження в українську лексичну систему нових одиниць з англійської мови та їх словотвірна адаптація. У зв'язку з цим спостерігається зростання продуктивності суфіксів **–инг-** (**–інг-**) та **–ств-** (**–цтв-**) зі значенням опредметнених абстрактних ознак в термінологічній лексиці та витіснення в цій функції суфіксів **–изм-** (**–ізм-**) та **–цин-**, напр.: *моніторинг, лістинг, кастинг, картинг, ліфтинг, кліринг, пірсинг, консалтинг, тренінг, брифінг,*

скринінг, трекінг, караванінг, демпінг, дриблінг, пілінг; президентство, політиканство, бестселерство, ксенофільство, манкурство, спонсорство, суддівство, суботництво. Нові іменники найчастіше утворюються від іншомовних основ за допомогою суфіксів, що вказують на узагальнену ознаку предмета або стан, напр., **-ість-**: *маскуліність, маркованість, легітимність, маргінованість, брутальність, конвертованість, корумпованість, портативність, ергономічність*; **-ація-**: *нострифікація, інсталяція, ратифікація, дотація, профанація*; **-изація- (-ізація-)**: *детінізація, телефонізація, бартеризація, ваучеризація* тощо. Напр.: «Зараз поки залишається змішаний спосіб комплектування армії», – констатував міністр учора на **брифінгу**...(УМ); ...Завдяки «**детінізації**» імпорту митна служба може збільшити надходження до держбюджету...(УМ).

Наприкінці ХХ – поч. ХХІ ст. значно активізувався в мові підстилю мас-медіа суфіксальний формант **-нн-(я)** з його можливими формальними варіантами **-анн-, -енн-**, за допомогою якого з'явилася значна частина **віддіслівних іменників**. Словотвірний тип іменників із суфіксом **-нн-(я)** використовується на позначення понять суспільно-політичної та економічної термінології (*мелірування, фільмування, ущільнення, оподаткування, реінвестування, відкликання, оприлюднення, розбалансування, розблокування, базування, опорядження, кондиціювання, заворушення, провокування, пікетування*), а також науково-технічної сфери (*демпфування, підрулювання, перерформатування, перепрофілювання, перезавантаження*). Напр.: *Студенти інституту культури... 18 травня провели пікетування Кабінету Міністрів України (ГУ); Підголівники на передніх сидіннях з механізмом травмобезпечного демпфування (3 рекл.)*.

У системі словотвору сучасної української мови виявляють активність **префіксоїди** (у деяких авторів – префікси) **іншомовного походження** зі значенням інтенсивності: **супер-, екстра-, ультра-, гіпер-, гіпо-, архі-**. Префіксацією утворюються деривати іменникового, рідше – прикметникового типу. Указані грецькі та латинські префіксоїди можуть поєднуватися як з іншомовними, так і національними словами, утворюючи нову лексичну одиницю, на зразок: *супердивіденд, суперінфекція, суперекспрес, суперлото, суперобкладинка, суперивидкість, суперобмазування, суперпропозиція, супержінка, суперваговик, суперзірка, суперліга, суперсолодкий, суперусійиний; екстраполяція, екстрасексуальний, екстраординарний ектрамолочний, екстрачорний; ультрамікроелемент, ультрафільтр, ультрарадикал, ультрареаліст, ультрамодерн, ультрасучасність, ультраскло, ультрависокий, ультралівий; гіперінфляція, гіперзвук, гіпергідроз, гіпернефрома; гіпостиль, гіпостаз, гіподерма, гіпотаксис; архімільйонер, архіреакційний архінебезпечний, архіскладний, архіважливий* тощо. Як свідчить аналіз лексичного матеріалу, найбільшою продуктивністю відзначається префіксоїд **супер-**, що вказує на надмірну ознаку об'єкта (*суперрадар, супергенератор, супервулкан, суперфінал*) чи найвищу міру вияву якостей особи: високий статус, висока професійність та ін. (*супермодель, суперпсихолог, суперагент*). Напр.: *Туш для вій «Супердовжина» (3 рекл.); Комбінація... DVD з HDMI дає можливість насолоджуватися суперякісним звуком та зображенням... (3 рекл.); Сироватка для розгладження кучерявого та неслухняного волосся «Екстрасила» (3 рекл.)*.

У першому десятиріччі ХХІ ст. в українському лексиконі з'явилося чимало **скорочених слів**, переважно іменників та прикметників. Зростанню кількості скорочених слів, що проникають до загальнономовного і професійного вжитку, сприяють такі фактори, як вплив мас-медіа, Інтернету, реклами, англійської мови, а також загальнономовна тенденція до економії засобів вираження в мові. Сучасні мас-медіа є одночасно чинником і джерелом вивчення мовних змін, оскільки значна кількість лексичних інновацій завдяки інтенсивному вживанню в мові ЗМІ поступово з вузькоспеціальної сфери функціонування стає надбанням широкої мовної практики і літературної мови. Однак **усічення** як спосіб словотворення досі залишається найменш вивченим, оскільки не має загальноновизначеного статусу та чіткого термінологічного позначення [4, 250-251]. Зауважимо, що усічення відносять до неuzuального словотворення; деривати, що з'являються шляхом усічення, кваліфікують як **оказіональні**. Виділяємо такі різновиди скорочених слів: **1)** новотвори, що зазнали усічення в другій частини слова з подальшою нуль-суфіксацією: *адмін(істратор), скін(хед)*, а також *універ, азер, комп, пед, неформал, нелегал, екстремал, рос. Препад, чел*; **2)** лексеми, цілими у яких залишився початок та кінець слова або тільки кінець: *мафон (магнітофон), кури (куратори), кроси (кросівки)*, а також *інфа, моцик, галя, фен, клави, нет*; **3)** новотвори, що утворилися скороченням другої частини слова та приєднанням до усіченої іменникової основи суфіксів **-ак- (-як-), -ик- (-ік-), -ас-** та **-юн-**, напр.: *студняк, сідюк, відак; маршик, фотик, тролік, телік, велік, адіки, амфік; рубас, галюн* тощо. Вживання вищезгаданих новотворів обмежується рамками розмовного мовлення та художньої літератури; нерідко їх авторами є молодь.

Протягом останнього десятиліття увійшли в мову **нові відіменні дієслова**, утворені від іншомовних кореневих морфем префіксальним, префіксально-суфіксальним та префіксально-суфіксально-постфіксальним способами. Твірною виступає іменникова основа слова, що повністю входить у нове слово. Для творення нових дієслів від іменників найчастіше використовується дієслівний суфікс **-ува- (-юва-)** у межах продуктивних словотвірних типів. Найчисельнішою є група новотворів, що позначають дії та процеси суспільно-політичної й економічної сфер: *аудитувати, депозитувати, сертифікувати, дозиметрувати, маркувати, факсувати, сканувати, пролонгувати, квотувати, лобіювати, піарити, зондувати, дотувати, рейтингувати, делегувати, пресингувати, візіалізувати, відтермінувати, легімітизувати, оцифрувати, демпінгувати, денонсувати, розбалансувати, рекапіталізувати, завізувати, анонсувати, афішувати, резюмувати, субтитрувати, корпоратизуватися, комерціалізуватися, кандидуватися* тощо. Другу групу формують дієслівні новотвори, що позначають фізичну чи соціальну діяльність людини; мотивуючими для них виступають іменники-назви людей за родом діяльності, станом у суспільстві, напр.: *волонтер – волонтерити, дипломат – дипломатити*, а також *фраєрити, вампірити, менеджерувати, спонсорувати, продюсувати, фермерувати, школярувати, кілерувати, бомжувати*. Серед неологізмів початку XXI ст. зафіксована також лексико-семантична група дієслів на позначення процесу спілкування в мережі Інтернет (*сконектитися, чатитися, форумитися, флудити*) та результативного завершення процесу (*зманкуртіти, здебіліти, ушпиталити, знаркоманитись, окандидатитись*). Напр.: *...І саме від неї [партії] Ярослав Качинський буде кандидуватися на виборах* (УМ); *...Криміналітет більш успішно корпоратизувався і легалізувався у політиці* (УП); *...Антикорупційний пакет відтермінували, щоб вдосконалити...* (УМ); *Показав паспорт і довідку, що окандидатився* (М. Пальчик).

Зазначимо, що у мові сучасних ЗМІ спостерігається загальна тенденція до орозмовлення літературного стандарту, до використання можливостей експресивно зниженого словотворення [5, 2-4], тому нерідко в мові мас-медіа превалюють **віддієслівні похідні утворення** розмовного характеру: *відмазати, відішити, відморозити, закосити, забити, задовбати, загнути, зависати, закачати, продинаміти, пролетіти, обламати, розкручувати, розвести, наїхати, надуті, звалити, в'їхати, вишивати, вирубатись, приколюватись*.

Показником оновлення сучасного українського лексикону є зростання кількості **складноскорочених слів**, в яких один із компонентів – іншомовний за походженням. До найчастіше використовуваних у сучасних новотворах іншомовних аброоснов належать препозитивні: **авіа-, авто-, стерео-, відео-, аудіо-, фото-, порно-, мото-, кібер-, радіо-, агро-, біо-, євро-, архі-, гео-, еко-, енерго-, євро-, нарко-, психо-, теле-, термо-, транс-** (*авіасполучення, автоспорт, євродороги, євроарена, порносайт, енергоринок, авіашоу, аудіокниги, телеарт, телепростір, радіоспектакль, психомузика, фотозвіт, ін.*). Однак на сучасному етапі розвитку мови спостерігаємо процес лексикалізації, або перетворення аброоснов на окремі повнозначні слова. Унаслідок скорочення складних слів та відгалуження препозитивних морфем останні набувають автономії та вживаються самостійно. Повністю лексикалізувалися аброоснови **авто, авіа, стерео, відео, порно, фото, мото, кібер, радіо, агро, біо, євро, архі**. Процес лексикалізації зумовлений активним вживанням препозитивних афіксів як у професійній, так і загальній комунікації, а також тенденцією до економії засобів вираження в мові. Постпозитивні аброоснови **-граф, -лог, -крат, -крат, -ман, -манія, -фоб, -фобія, -філ, -філія, -фан, -оїд, -люб** змінили традиційну сполучуваність: вони приєднуються не тільки до основ загальних назв (*шоуманія, кріслократ, жидофоб, охлократ, навтоманка, телеман, щербаноїд, таблоїд* тощо), а й до основ власних назв (*українофоб, міланоманія¹, живчикоманія, нобелефіл, юлефани, вітренколюб, кримофіл, донецьколог та ін.*).

Характерним для досліджуваного періоду є процес лексичної компресії вже наявних мовних одиниць. **Абревіації** як одному з найактивніших способів сучасного словотворення найчастіше підлягають назви органів державного управління, державних установ, керівних посад, партій, політичних спілок, громадських організацій, об'єднань. Абревіатури поповнюють номінативний фонд мови і є маркерами динамічного розвитку мовної системи. Найбільш продуктивними способами абревіації є ініціальний та літерний, напр.: *УДАР – (політ.) український демократичний альянс за реформи; ПАРЄ – (політ.) Парламентська асамблея Ради Європи; ЛСГ – (мовозн.) лексико-семантична група; ГРП – (політ.) газорозподільчий пункт*; а також *БЮТ, НУ, НУНС, ЗНО, БУМ, ГМО, ГУБОЗ*,

¹ Від імені кіноакторки Алісії Мілано.

УПБЛ та ін. Продуктивною виявилася й усічено-словесна (*спецпроект, спортрепортаж, укртелеком*) та уламкова аббревіація (*Мінфін, держкошторис, власкор*), а також аббревіації зі словоскладанням (*МД-структури – (мовозн.) модусно-диктумні структури*; а також *LCD-монітори; CD-плеєр; LED-підсвічування, DSG-зчеплення*).

Останнім часом в українській мові з'являються **нові складні одиниці** прикладкового типу, утворені поєднанням двох іменників, перший з яких виражає атрибутивне значення, а другий – об'єктне. Поява складених слів такого типу, на думку вчених, є наслідком перенесення на український ґрунт англійського словотвірного типу [2, 5]. Серед аналізованих найбільшу групу становлять **юкстапозити** з першою іншомовною частиною: **інтернет** (*інтернет-аукціон, інтернет-ресурс, інтернет-сервіс, інтернет-портал, інтернет-щоденник, інтернет-асоціація*), **прес** (*прес-клуб, прес-служба, прес-центр, прес-конференція, прес-секретар, прес-ревію, прес-анонс, прес-реліз*), **бізнес** (*бізнес-план, бізнес-група, бізнес-партнер, бізнес-ланч, бізнес-огляд, бізнес-ситуація*), **піар** (*піар-менеджер, піар-урок, піар-кампанія, піар-козир*), **медіа** (*медіа-текст, медіа-матеріал, медіа-група, медіа-профспілка*), **хіт** (*хіт-журнал, хіт-парад*), **секс** (*секс-продукція, секс-марафон, секс-рабіння, секс-символ, секс-машина, секс-скандал*), **поп** (*поп-зірка, поп-альбом, поп-співак*), **рок** (*рок-гурт, рок-фестиваль*), **дизайн** (*дизайн-радіатори, дизайн-манікюр, дизайн-студія*), **арт** (*арт-група, арт-акція, арт-рок, арт-об'єкт*), **експрес** (*експрес-каси, експрес-дієта*), **шоу** (*шоу-презентація, шоу-бізнес*), **джаз** (*джаз-коло, джаз-мен, джаз-діва*), а також *талант-шоу, ток-шоу, ескорт-послуги, ритм-секція, майстер-клас, етно-джаз, штрих-код, пет-афіша, модерн-балет, автопілот-тест, диск-сингл, рингтон-хіт, конференц-зв'язок, ретро-мультик, антигей-парад, круїз-контроль, диско-бар, караоке-кафе, фітнес-центр* тощо. Зазначимо, що указані змінні лексеми, такі, як *бізнес, інтернет, рок, дизайн, джаз* та ін., у юкстапозитах набувають статусу префіксоїдів, оскільки лишаються незмінними, а мали б дублювати флексії іншого слова-компонента. Однак, незважаючи на зміни у їх морфемній структурі та всупереч українській правописній традиції, вищезгадані новотвори пишуться через дефіс (очевидно дублюючи англійський правопис). Другу групу формують юкстапозити, першою частиною яких є ініціальні аббревіатури: **VIP** (*VIP-стажер, VIP-клієнт*), **SMS** (*SMS-вікторина, SMS-гра*), **Spa** (*Spa-центр, Spa-процедури*), **СНІД** (*СНІД-тероризм*) та ін. Третій різновид – це юкстапозити, не утворені, а перенесені в українську мову шляхом калькування та транслітерації з мови-джерела, на зразок: *сیتی-лайт, карт-рідер, блок-чартер, ресепшн-мармур, карт-блани, пекідж-тур, графіті-фест, хед-лайнер, фолк-панк-шансон, поп-фаст-фуд, флеш-бек, фан-зона, данс-вечірка, панк-тріо, хенд-мейд-диски, рок-мейнстрім, рок-імпезі, шоу-мен, тест-драйв, прес-фітінг, кантрі-туризм, скі-тур, онлайн-трансляція, копі-центр* тощо. Адаптація та освоєння цих новотворів відбувається нерівномірно, про що свідчить їх неоднозначне написання (*хед-лайнер і хедлайнер, шоу-мен і шоумен*). Напр.: *Парламентські бізнес-вершки сунуть у „Юлину” фракцію...*(УМ); *Для формування нашого публічного іміджу в нас є піар-менеджер* (УМ); *А поки Muse ...готуються виступити як хедлайнери на кількох музичних концертах* (УМ).

Отже, новотвори виникають на основі дериваційних засобів, властивих системі української мови, а також засвоєних з інших мов. Серед нових тенденцій словотворення відзначаємо: 1) зростання продуктивності суфіксальних формантів, що вказують на узагальнену ознаку предмета або стан; 2) розширення кола твірних основ за рахунок ключових слів доби; 3) активність префіксоїдів іншомовного походження зі значенням інтенсивності; 4) інтенсивне поповнення новими скороченими словами розмовного характеру; 5) активізацію словотвірних типів складноскорочених слів, аббревіатур (ініціальних, буквених). Кількісно переважають іменникові деривати з суфіксальним способом словотвору та складанням (основоскладання, юкстапозиція, аббревіація). Дослідження динаміки словотвірної підсистеми української літературної мови на матеріалі вивчення нової лексики у мові сучасних ЗМІ дасть змогу прогнозувати шляхи подальшого розвитку і стилістичного урізноманітнення української мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бевзенко С.П. Історія мовознавства. Історія вивчення української мови: навч. Пос. / С.П. Бевзенко. – К.: Вища шк., 1991. – 231 с.
2. Городенська К.Г. Нові запозичення і словотвори на тлі фонетичної та словотвірної підсистем української літературної мови / К.Г. Городенська // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 10. Проблеми граматики і лексикології української мови: зб. Наук. Праць. – К., 2009. – Вип. 5. – С. 3-7.
3. Колоїз Ж.В. Українська оказіональна деривація: монографія / Ж.В. Колоїз. – К.: Акцент, 2007. – 275 с.

4. Лук'яненко С.С. Метаморфози у словотвірному значенні (на матеріалі соціально-політичних інновацій / С.С. Лук'яненко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 10. Проблеми граматики і лексикології української мови: зб. Наук. Праць. – К., 2008. – Вип. 5. – С. 249–253.
5. Стишов О.А. Динамічні процеси в лексико-семантичній системі та в словотворі української мови кінці ХХ ст. (на матеріалі мови засобів масової інформації): автореф. Дис. ... Д-ра філол. Наук: 10.02.01 / Стишов Олександр Анатолійович; НАН України; Інститут мовознавства ім. О.О.Потебні. – К., 2003. – 21 с.

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ

УМ – Україна молода
ГУ – Голос України
УП – Українська правда

The article is dedicated to the analysis of the derivative innovations in the Modern Ukrainian Language in the end of XX – beginning of XXI century.

Key-words: derivation, derivative formant, derivative type, derivative methods, neoformations.

Н. Ю. Ясакова

АКТУАЛІЗАЦІЯ ГРАМАТИЧНИХ ЗНАЧЕНЬ ПЕРСОНАЛЬНОСТІ В СЕМАНТИЦІ ТЕКСТУ

У статті з'ясовано роль категорії персональності у формуванні й функціонуванні тексту як особливої комунікативної одиниці, окреслено напрямки її вивчення в цьому аспекті.

Ключові слова: граматична категорія, персональність, текст, семантика, особа.

Для сучасного мовознавства характерним є вивчення граматичної системи мови з погляду функціональної специфіки різнорівневих одиниць з урахуванням активної ролі учасників мовної комунікації. Об'єктом дослідження лінгвістів виступають не статичні мовні одиниці, а мова як живий, динамічний організм, призначення й життєдіяльність якого зумовлює особливості його структури. Мовні факти вивчають у зіставленні з когнітивною діяльністю людини і сферою комунікації.

Категорія персональності, яка характеризує учасників позначуваної ситуації щодо учасників ситуації мовлення, має широкий спектр засобів мовного вираження і належить до предикативних актуалізаційних категорій. Персональний статус є важливою характеристикою суб'єкта речення, він пов'язаний з його структурною організацією і засвідчує уявлення носіїв мови про можливі способи інтерпретації ситуацій дійсності. Хоча можна говорити й про персональну характеристику об'єкта, провідним для організації речення виступає саме персональний статус суб'єкта.

Водночас категорія персональності відіграє особливу роль у процесі породження тексту. На думку О. Бондарка, «існують типи текстів і типи мовлення, які характеризуються певним «ключем персональності» (так само як і темпоральним та модальним ключем). <...> Отже, дослідження персональності може бути одним з елементів функціонального аналізу тексту» [14, 12].

Хоча персональність є однією з базових категорій у формуванні речення й тексту, вона досі не дістала повноцінного наукового потрактування в українському мовознавстві. Окремі аспекти відношення до особи висвітлювали у своїх працях К. Городенська, Т. Матвійчук, Л. Мацько, М. Мірченко, С. Єрмоленко, М. Плющ, Л. Погиба та інші, проте залишається невизначеним місце персональності серед інших граматичних категорій, не досліджені системно мовні засоби вираження персональної семантики. Реалізацію персональної семантики на рівні тексту вивчено тільки фрагментарно, переважно у зв'язку з вирішенням ширших проблем граматики, стилістики, лінгвістики тексту. Серед спеціальних праць можна назвати дисертаційне дослідження О. Китиці, присвячене описові засобів вираження категорії персональності сучасної української мови в аспекті репрезентації адресантно-адресатної ситуації в текстах публіцистики [5]. Сергій Єрмоленко у низці публікацій розглянув особливості вираження категорії персональності в поетичному мовленні [3].

На матеріалі російської мови питання вираження персональної семантики вивчали О. Бондарко, Т. Булигіна, В. Гақ, В. Карасик, О. Падучева, Б. Успенський, І. Чаплигіна, О. Шмельов та інші. Визначенню ролі категорії персональності у формуванні тексту присвячені окремі дисертаційні дослідження. Проте й у російському мовознавстві відсутнє комплексне багатоаспектне дослідження категорії персональності й чимало питань залишаються нез'ясованими або дискусійними. Персональність отожднюють з образом автора [13], адресованістю [16] тощо.